

CUMA NAMAZI*

Eüzü bi'llâhi mine's-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn...

İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasili ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

الْجُمُعَةُ عَلَى مَنْ سَمِعَ النِّدَاءَ

(د.ق. عن ابن عمرو)

RE. 200/1 (El-cumuatü alâ men semia'n-nidâe.)
Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

“—Mefhar-i mevcûdât Muhammed Mustafâ râ salevât!” [Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

“—Seyyidü's-sâdât Muhammed Mustafâ râ salevât!” [Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

“—Habîb-i Hüdâ Muhammed Mustafâ râ salevât!

[Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimizin şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

a.Cuma'nın Farz Olmadığı Kimseler

Geçenki dersimizde de geçmişti. Cuma, bütün müslümanların üzerine farz-ı sabittir. Gün ismi olmakla beraber Cuma'dan murat, o gün kılınan Cuma namazı'dır.

Cuma günü çalışmayı bırakmak diye bir şey yok dinimizde.

Cuma günündeki haram vakit, yalnız Cuma ezanı okunduktan sonra, namaz bitinceye kadar olan vakittir. O zaman çalışmak, kazanç haramdır. Onun gayrı da çalışmak helâldir.

Ayet-i kerimede;

فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا

مِنْ فَضْلِ اللَّهِ

(الجمعة: ١٠)

(Feizâ kudiyeti's-salatü fenteşirû fi'l-ardı vebteğü min fadli'llâhi) “Cuma namazını kıldıktan sonra yer yüzüne dağılın, Allah'ın fazlından nasib arayın!” (Cuma, 62/10) buyrulmuştur.

Cuma istirahat günü diye bir şey yoktur.

Hàkim, Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹

الْجُمُعَةُ حَقٌّ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ فِي جَمَاعَةٍ،
إِلَّا أَرْبَعَةً: عَبْدٌ مَمْلُوكٌ، أَوْ امْرَأَةٌ، أَوْ صَبِيٌّ، أَوْ

مَرِيضٌ

(د.ك.ن. طب.ق.ض. عن طارق بن شهاب؛ ك.ق. في المعرفة عن طارق عن أبي موسى)

RE. 199/18 (*El-cumuatü hakkun vâcibün alâ külli müslimin fî cemâatin, illâ erbaatin: Abdin memlûkin, evi'mreetin, ev sabiyyin, ev merîdın.*)

(*El-cumuatü hakkun vâcibün alâ külli müslimin fî cemâatin*) “Cemaatle Cuma namazı kılmak her müslümana farzdır. (*İllâ erbaatin*) Ancak şu dört kişi müstesna: (*Abdin memlûkin*) Köle, (*evi'mreetin*) kadın, (*ev sabiyyin*) çocuk, (*ev merîdın*) hasta.”

Cuma o günün adı olmakla beraber, o gün kıldığımız namaz, o Cuma ile geçmiş Cuma arasındaki günahlarımızın da affına sebep olur. O kadar kıymetlidir bu namaz. Ramazan'dan Ramazan'a olduğu gibi. hacdan hacca olduğu gibi, Cuma namazının edasıyla Cuma'dan Cuma'ya o arada olan küçük günahlarımız

¹ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.III, s.265, no:901; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.172, no:5368; Tarîk ibn-i Şihâb RA'dan.

affolur. Büyük günahlar demiyorum. Hatta üç gün de ilavesi vardır.

Cuma eğer hac mevsiminde, Arafe gününe rast gelirse, yetmiş derece fazileti vardır o seneki haccın. Ona hacc-ı ekber deniyor ama o yanlış bir tabirdir.

Bütün hac iki kısımdan ibarettir: Hacc-ı asgar, hacc-ı ekber. Yalnız umre yapılırsa, onun adı hacc-ı asgar'dır, ufak hac demek. Öteki, Arafat'ta olan umumi hac; ona da hacc-ı ekber denir.

Hacc-ı asgar hergün olur, senenin her mevsiminde olur. Hac mevsiminden başka zamanda her gün bu hacılık yapılabilir. Buna umre diyorlar. İmam-ı Şafi'ye göre farzdır. Bize göre sünnettir.

b.Cuma Namazı Ezanı Duyana Farzdır

Ebû Dâvud ve Beyhakî. Abdullah ibn-i Amr RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²

الْجُمُعَةُ عَلَى مَنْ سَمِعَ النِّدَاءَ

(د.ق. عن ابن عمرو)

RE. 200/1 (*El-cumuatü alâ men semia'n-nidâe.*) "Cuma namazı, Cuma ezanını işiten

² Ebû Dâvud, *Sünen*, c.III, s.253, no:892; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.173, no:5371; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.6, no:3; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.117, no:1616; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XVI, s.236, no:3624; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.723, no:21100; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XII, s.73, no:11464.

herkese farzdır.”

Cuma ezanı okunan bir beldede, Cuma ezanını duyan herkes üzerine bu Cuma vaciptir. Cuma ezanı okunan o beldede bulunan insanların hepsine bu borç terettüp eder. “İsterse belde haricinden olsun!” diyor.

Şafîlere göre beldenin haricinde de olsa; kasabalarda, köylerde tarlası var, bahçesi var, oralara gitmiş de olsa Cuma’dır o gün. O Cuma ezanı okunduğundan dolayı, o beldeye mensup kendisi. Onun için Cuma’ya gitmesi lazım.

Fakat bizim İmam-ı Azam Hazretleri demiş ki:

“—Ancak beldenin içerisinde olanlara vaciptir. Beldenin dışında olanlar müstesnadır.” demiş.

c. Cuma Namazı Kölelere ve Hastalara Farz Değildir

Taberânî ve Beyhakî, Abdullah ibn-i Ömer RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³

الْجُمُعَةُ وَاجِبَةٌ، إِلَّا عَلَى مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ، أَوْ ذِي عِلَّةٍ

(طب. ق. عن ابن عمر)

³ Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.III, s.184, no:5426; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.II, s.383, no:3031; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VII, s.725, no:21115; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XII, s.75, no:11467.

RE. 200/2 (El-cumuatü vâcibetün, illâ alâ mâ meleket eymânüküm, ev zî illetin.)

(El-cumuatü vâcibetün) “Cuma farzdır; (illâ alâ mâ meleket eymânüküm) ancak kölelere, (ev zî illetin) ve hastalara değil.”

Mâlûm şimdi yok ya, eskiden kölelik vardı. Köle efendisine bağlıdır, hürriyeti yoktur. Cuma’da ise hürriyet şarttır. Bir insan ki hürriyet yoktur, o insana Cuma vacip olmaz. Yani başkasının hizmetine kendi nefsinin satmıştır.

İkincisi illeti var, hastalığı var. Buna da borç değil. Meselâ, yürüyemiyor yahut göremiyor yahut hasta, gidecek hali yok. Bunlar müstesna... Bunlardan gayri olan herkes için Cuma vacip sayılıyor. Vacip demek yani farz-ı ayın.

d.Köyde Cuma Namazı

İbn-i Adiy ve Beyhakî. Ümm-ü Abdullah ed-Devsiiyye RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴

الْجُمُعَةُ وَاجِبَةٌ عَلَى كُلِّ قَرْيَةٍ فِيهَا إِمَامٌ، وَإِنْ لَمْ
يَكُنْ فِيهَا إِلَّا أَرْبَعَةٌ

(عد.ق. عن أم عبد الل الدوسية)

⁴ Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.179, no:5407; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.8, no:2; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.V, s.547, no:3401; İbn-i Esir, *Üsdü'l- Gâbe*, c.I, s.1449; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.204; Ümm-ü Abdullah ed- Devsiiyye RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.725, no:21116; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XII, s.76, no:11469.

RE. 200/3 (*El-cumuatü vâcibetün alâ külli karyetin fihâ imâmün, ve in lem yekün fihâ illâ erbaatün.*)

(*El-cumuatü vâcibetün alâ külli karyetin fihâ imâmün*) “Cuma, imamı olan her köye vaciptir; (*ve in lem yekün fihâ illâ erbaatün*) o köyde imamla beraber dört kişiden fazla adam olmasa dahi.”

Evvelki hadiste “Bir beldede ezan sesini işiten herkese vacip!” dedi. Burada da herhangi bir köy ki, o köyde imam vardır; üç-beş- on ne kadarsa sayısı o köyün halkına Cuma vaciptir.

Köyde adam yok. Ancak üç kişi var, bir de imam dört. Bunlara vaciptir. Bunlar cemaat olurlar, dört kişiyle Cuma namazını kılarlar.

Burada erkek olarak dört kişinin bulunmasını söylemiş. İmam-ı Şafi’ye göre de 40 kişinin olması gerekir. Büyük memleketlerde caminin doldurulması şart. Camiyi dolduracak kadar cemaat varsa, orada cumanın kılınması lazım!

Hatta büyük memleketlerde ancak iki yere hasretmişler. “Arada bir büyük su varsa, bizim köprüler gibi köprüler varsa, iki yerde kılınabilir.” demişler. “Normalde bütün halk bir yere toplanacak, ancak orda Cuma namazı kılınacak”“ demişler.

Sonra insanlar çoğaldıkça zorluklar başlamış. O zaman herkesin bulunduğu yerde namazını kılmasına müsaade edilmiş. Yani cemaatin az olması cumanın kılınmasına mâni değil. Dört kişiye kadar müsaade etmiş, birisi imam üçü de

cemaat oldu mu, cumanın kılınması borç oluyor. Cemaat çok olursa, tabi çokluk miktarınca da sevap olur.

e.Allah'tan Firdevs Cenneti'ni İsteyin!

İbn-i Asâkir, Ebû Ubeyde ibnü'l-Cerrah RA'dan; İbn-i Mâce, Muaz ibn-i Cebel RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

الْجَنَّةِ مِائَةٌ دَرَجَةٍ، مَا بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ، كَمَا بَيْنَ
السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ، وَالْفِرْدَوْسُ أَعْلَى الْجَنَّةِ، وَوَسَطُهَا،
وَفَوْقَ هُ عَرْشُ الرَّحْمَنِ، وَمِنْهَا تُفَجَّرُ أَنْهَارُ
الْجَنَّةِ؛ فَإِذَا سَأَلْتُمُ اللَّيْلَ فَاسْأَلُوهُ الْفِرْدَوْسَ

(كر. عن أبي عبيدة؛ ك. وابن مردويه عن أبي هريرة؛ ه. عن معاذ؛ طب. ك. عن عبادة)

RE. 200/4 (*El-cennetü mietü derecetin, mâ beyne külli dereceteyni, kemâ beyne's-semâi ve'l-ardı, ve'l-firdevsü a'le'l-cenneti, ve vasatühâ, ve fevkahû arşu'r-rahmâni, ve minhâ tüfecceru enhâru'l-cenneti; feizâ seeltümu'llâhe fes'elühü'l-firdevse.*) (El-

⁵ Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.74. no:2453; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.240, no:22140; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.204, no:136; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.321, no:22790; Ziyâü'l-Makdîsî, *el-Ehâdîsü'l-Muhtâre*, c.III, s.337, no:396; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.93, no:182; Ubâde ibn-i Sâmit RA'dan.

İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXV, s.222; Ebû Ubeyde ibnü'l-Cerrah RA'dan.

cennetü mietü derecetin) “Cennet yüz derecedir. (*Mâ beyne külli dereceteyni, kemâ beyne’s-semâi ve’l-ardı*) Müteakip iki derecenin arası, yer ile gök arası gibidir. (*Ve’l-firdevsü a’le’l- cenneti*) Firdevs Cenneti cennetin en yükseği, en a’lâ yeridir. (*Ve vasatühâ*) Cennetin ortasındadır. (*Ve fevkahû arşu’r-rahmâni*) Onun üstü Arş-ı Rahman’dır. (*Ve minhâ tüfecceru enhâru’l- cenneti*) Cennetin ırmakları Firdevs Cenneti’nden kaynar. (*Feizâ seeltümu’llâhe fes’elûhü’l-firdevse*) Allah’tan istediğinizde Firdevs

Cenneti’ni isteyin!”

Cenâb-ı Hak cümlemize lütfetsin, Cennet parayla alınır bir yer değildir. Allah-u Teàla lütfuyla bizi oraya koyarsa koyacak. Amellerimizle de giremeyiz oraya. Ancak yine Cenâb-ı Hakk’ın lütfuyla girebiliriz.

Cennet, yüz derece üzerine kurulmuş bir yerdir. Her derecenin arası da yer ile gök arası kadar uzak. Yani yüz dereceyi bu kadar düşünürsen, kim bilir ne kadar büyük ve geniş bir yer olacak.

Bunların sekiz tanesinin adı var. Bir tanesinin adı *Firdevs* denilen cennet, Cennetin en a’lâ yeri. Cennetin hem en âlâsı hem de ortası, güzeli.

Bu Firdevs Cenneti’nin üstü *Arşu’r-Rahman...* O kadar büyük bir yer ki, bu varlıkların hepsi, yani yalnız dünya değil ne kadar varlıklar varsa bu Arş’ın önünde, büyük denizlerimiz üzerindeki bir saman çöpü gibi kalır. Arş o kadar

büyük bir yer. Yani büyüklük nisbeti aklımızın, hafsalamızın alamayacağı derecededir.

Cennetin ırmakları, suları Firdevs Cenneti'nden akar. Siz Allah-u Teâlâ'dan bir şey dilediğiniz vakit, istediğiniz vakit Firdevs Cenneti'ni isteyin!

Birisine dua ederken;

“—Senin makamını Cenab-ı Hak Firdevs-i Âlâ'da kılsın!” diye dua edilir.

Bunlar Efendimiz SAS'ın tavsiyesi üzerinedir.

f.Cennet Size Çok Yakın

Buhârî ve Ahmed ibn-i Hanbel, Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

الْجَنَّةُ أَقْرَبُ إِلَيَّ أَحَدِكُمْ مِنْ شِرَاكِ نَعْلِهِ، وَالنَّارُ
مِثْلُ ذَلِكِ

(بخ. حم. عن ابن مسعود)

RE. 200/5 (*El-cennetü akrabü ilâ ehadiküm min şirâki na'lihî, ve'n-nâri misle zâlik*)

⁶ Buhârî, *Sahîh*, c.XX, s.135, no:6007; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.387, no:3667; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.436, no:661; Beyhakî, *Sünenü'l- Kübrâ*, c.III, s.368, no:6296; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.261, no:10243; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IX, s.185, no:5280; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.277, no:1663; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.IV, s.113, no:1610; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.116, no:2613; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XI, s.387, no:6260; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.VIII, s.392; Ebû Nuaym, *Himyetü'l-Evliuyâ*, c.VII, s.125; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

(El-cennetü akrabü ilâ ehadiküm min şirâki na'lihî) “Cennet sizden birinize, nalınının kayışı kadar yakındır. Cehennem de onun gibi...”

Yukarıda dedi ki:

“—Cennet yüz derece; her bir derecesinin arası yer ile gök arası kadar uzak.”

Bak şimdi burada da diyor ki:

“—Cennet size ayağınızdaki giydiğiniz ayakkabının tasmaı — ki üstü demek— ondan daha yakın. Cehennem de keza o kadar yakın.”

Cenneti kazanmak, Allah-u Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri'nin rızasını kazanmaya bağılı. Allah-u Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri'nin rızası kazanıldı mı, cennet onun için hazır.

Cennet bazı insanlara da müştak. Biz ona müştak olduğumuz gibi Cennet de bazı insanlara müştak. Kime? Allah-u Teâlâ rızası uğrunda ömürlerini bina eden insanlara, Cennet her zaman müştak.

Sizin birinize cennet o kadar yakın ki, ayakkabısındaki tasmadan daha yakın. Uzakta değil cennet... Nedir? Hakk'ın rızasını gözetmek. Hakk'ın rızasının nerede olduğu bilinmez. Bilinmediğı için Allah-u Teâlâ'nın bütün emirlerine dikkat ederek, kullarına şefkat ederek arayıp bulmalı!

Bu ihlas ve sadakata bağılıdır. İnsandaki ihlâs ne nisbette olursa, Allah-u Teâlâ'nın rızasına

o kadar yakın olur. İhlâstaki kuvveti de sıdkına bağlı. İslâmiyet'teki sadakati ne kadar kuvvetliyse, ihlâsı o kadar olur, ihlası ne kadar çok olursa Allah-u Teâlâ'ya yakınlığı da o kadar olur. Allah-u Teâlâ'ya yakınlığı nispetinde de cennet ona yakın olur.

Fakat diyor ki:

“—İhlâs kadar zor, ihlâs kadar zor bir şey yoktur.”

Adı kolay: İhlâs. Adı kolay ama Allah-u Teâlâ buyuruyor ki:

“—İhlâs bir sırdır, bir nurdur. O nuru ben ancak sevdiğim insanların içine veririm. Kimi seviyorsam o nuru ona veririm. Kime verdiysem onu, verdiğim zaman ihlâs sahibi olur o...”

Allah-u Teâlâ'nın sevdiği kul olabilmek kolay bir şey değil! Onun için Peygamber SAS'i seveceksin. Ki orada da o şart var; Peygamber SAS'i seveceksin ki, o sevgi seni Allah'a götürecek. Allah da seni sevecek. Niçin? Peygamberin yolundan gittiğin için, onu sevdiğin için.

Allah'ın Habibini seviyorsun, onun yolunda gidiyorsun, ondan dolayı Allah-u Teâlâ seni seviyor, sevince de o ihlâs nurunu senin içine veriyor. İhlâs nurunu senin içine verdikten sonra, sana, cennet ayağından daha yakın.

Cehennem de bu kadar yakın. Uzak değil, ikisi de yakın. Nedir? İşte bu yolda iki ara var, bir tarafı Cennet'in, bir tarafı Cehennem'in...

O tarafa atlarsan Cennet'e, bu tarafa atlarsan Cehennem'e gidersin. O da sana çok yakın.

Nedir o Cehennem'in yakınlığı? Allah'ın yolundan ayrıldı mı, Peygamber'in yolundan da ayrıldı mı, tamam işte. Cehennem arkasında hemen...

Allah hepimizi affetsin... Rızası yolunda, uğrunda çalışan bahtiyar kullarının zümresine bizi de ilhak eylesin...

İslam'ın bir adı var tabii: İslam. Bunun mânâsında çok geniş düşünceler oluyor. "Ben müslüman oldum!" diyoruz:

"—Lâ ilâhe illa'llah, Muhammedün rasûlü'llah!"

Ne demek bu?

"—Ben Allah-u Teâlâ'nın yolunda yürüyecek bir insanım! Allah-u Teâlâ'nın rızası yolunda yürümeyi kabul eden bir adamım!"

Müslüman bu demek. Öyle olunca Allah-u Teâlâ'nın emirlerinin dışına çıkmaması lazım! Bir kere Allah-u Teâlâ'nın emirlerinin dışına çıkınca;

"—Ben nasıl müslümanım ya? Bir kere söz verdim Allah'a, ben müslümanım, herkes benden selamette. 'Ben senin emirlerini de kabul ettim, dinini de kabul ettim!' dedim."

Ha o zaman ne oluyor? Zayıf müslüman oluyor. Zayıf müslüman olunca, yine İslam'dan çıkmıyor. Zayıf müslüman olunca da ihlâslı olamıyor. O nur-u ilâhiyi Cenâb-ı Hak vermiyor.

Şimdi hepimizin arazileri var, mülkleri var, şunları var bunları var. İyi tohumu kötü yere atar mısın sen? Mutlaka yerin iyisini ararsın, orasını da güzel beller, hazırlarsın. O iyi tohumu oraya atarsın ki ziyan olmasın. Kötü yere atarsan tohum bir şeye yaramaz, kaybolur. Onun için insanın asıl itibarı, dışına değil içindedir.

Çünkü, mâlûm bizim kuyumcular var. Kuyumcularda işte çeşitli altın, elmas, inci, yakut, birçok şeyler var, cevahir var. O cevahirleri birtakım süslü kutuların içine koyuyorlar. Onları teşhir ediyorlar orada, gösteriyorlar. Onun kıymeti, onun dışında olan kutuda mı, yoksa onun içerisine konan ufacık bir elmas parçasında mı? Küpesinde, o küpenin de taşında ya da altınında... Elbette biliyoruz ki kutusunda değil kıymet. O kutunun içinde saklanan küpe mi, yüzük mü neyse ondadır.

Binaen aleyh insanın kıymeti de insanın bu dışında değil insanın içerisindedir.

Gönül dediğimiz o âlemedir yani. O gönül dediğimiz alem ne kadar kıymetli... Bu kıymet de herkesin yetişme nisbetine göredir.

Herkesin gönlü bir değildir. Peygamber SAS'ın gönlüyle, o Ashab-ı Kiram'ın gönlüyle bizim gönlümüz bir olur mu? Elbette olmaz. Ama nisbet dahilinde her birimizin Allah-u Teâlâ'ya bir gönlü vardır. İşte o gönül ne kadarsa, o kadar Cenab-ı Hak'ın yakınlığı hasıl olur insanlarda.

Allah cümlemizi affetsin... Şimdi hepimizin kabahati çok. Hepimiz üstündeki kutuyu süslemeye bakıyoruz. Kutuda iş yok. Kutuyu gösterirsin sen alıcıya, “İşte şu yüzük, ister misin al bakalım!” Hiç onun kapağıyla uğraşır mı yüzüğü satın alan adam. İçindeki yüzüğü tercih eder.

“—Bakın bu yüzük, bu küpenin evsafı nedir?” diye kaç tane kuyumcuya gösterir.

Kaç ayardır, şudur budur... Ona emniyet getirirse, o küpesi için alacak o kutuyu. Kutu ne kadar olursa olsun. Asıl kıymet onun içinde saklanan o küçük parçada. Binaen aleyh bizim kıymetimiz de içimizde saklanan gönlümüzde.

Biz dışımızı ne kadar süslersek süsleyelim, ne kadar dikkat edersek edelim, bir gün ecel gelip alıp götürüyor bizi. Bunda kimsenin şüphesi yok. Götürdüğü vakit de o mezarlığa bizi koyuyorlar. Koyduktan sonra şu bedenin bozulmadan kaldığını kimse kabul etmez.

Bu beden, o toprağın içerisinde bir zaman sonra dağılıp gidiyor. Artık ona bakılacak bir hal bile kalmıyor. Açılrsa da bir görsek! Hepimiz kaçarız oradan. Evvela toz kondurmadığımız o vücut, bak şimdi ne hale geldi? Demek ki o kadarmış onun kıymeti.

Asıl onun taşıdığı iç hali kıymetli, ona ölüm yok. Ölüm, bu cesede. Ceset geldi gidiyor, topraktan geldi toprağa inkılab ediyor. Ama içindeki o ruh kısmı, gönül kısmı o bakî... Ona bir şey yok.

Binaen aleyh onu burada nasıl beslediysen, orada o haliyle karşılaşacaksın. O yüzden mezar; ya Cennet'in bahçesi ya da Cehennem'in çukuru. O, burada kazanışa bağlı. Kazandığın takdirde Cennet sana senden yakın... Cehennem sana senden yakın, cenneti kaçırdığın takdirde... Allah cümlemizin muini olsun...

Cenneti çok istiyoruz. Neden? Cennet Cenab-ı Hak'kın rızasının yeri. Yoksa Cennet'e yemek içmek için, yaşamak için bir mahal diye özeniyorsa, o hayvanlar halidir. Orada yaşamak için cennet isteniyorsa, o hayvanların halidir.

İnsan cenneti ister, Cemalullah orada müşahede olunacağı için... Hakk'ın rızası orada olduğu için isteriz Cennet'i... Onun için İmam-ı Azam, "Keşke en son giren ben olsaydım!" demiş. Kolayca da sokmuyorlar adamı oraya... Cenab-ı Hak tevfik buyursun...

g.Cennetin Binalarının Yapılışı

Şimdi bu cenneti bize tarif ediyor:

Tirmizî ve Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷

⁷ Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.68, no:2449; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.445, no:9742; Ebû Hüreyre RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XIII, s.95, no:35087; Ebû Nuaym, *Sıfatü'l-Cenneh*, c.I, s.115, no:93; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.451, no:39225; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XII, s.79, no:11475.

الْجَنَّةُ بِنَاوُهَا لِبِنَةٌ مِنْ فِضَّةٍ، وَلِبِنَةٌ مِنْ ذَهَبٍ،
وَمِلَطُهَا الْمِسْكُ الْأَذْفَرُ، وَحَصْبَاوُهَا اللَّوْلُؤُ
وَالْيَاقُوتُ، وَتُرْبَتُهَا الزَّعْفَرَانُ؛ مَنْ دَخَلَهَا يَنْعَمُ
لَا يَيْئَسُ، وَيَخْلُدُ لَا يَمُوتُ، لَا تَبْلَى ثِيَابُهُمْ، وَلَا

يَفْنَى شَبَابُهُمْ

(حم. ت. وضعفه عن أبي هريرة)

RE. 200/6 (*El-cennetü binâühâ lebinetün min fiddatin, ve lebinetün min zehebin, ve milâtuhe'l-miskü'l-ezferu, ve hasbâühe'l-lü'lüü ve'l-yâkütü, ve türbetühe'z-za'ferânü; men dehalehâ yen'amü lâ yey'esü, ve yahlüdü lâ yemûtü, lâ teblâ siyâbühüm, ve lâ yefnâ şebâbühüm.*)

(*El-cennetü binâühâ*) “Cennet köşklerinin, binalarının yapılış tarzı, (*lebinetün min fiddatin*) bir tuğlası gümüşten, (*ve lebinetün min zehebin*) bir tuğlası altındandır. (*Ve milâtuhe'l-miskü'l-ezferu*) Onun harcı, arasına koydukları harç, çok güzel koku neşreden bir misktendir. (*Ve hasbâühe'l-lü'lüü ve'l-yâkütü*) Aralarına koydukları ufak tefek taşlar da *inciden* ve yakuttandır. (*Ve türbetühe'z-za'ferânü*) Toprağı da misk kokulu safrandır.”

(*Men dehalehâ yen'amü lâ yey'esü*) “Oraya giren kimse envai çeşit nimetlerle orada nimetlenir, yaşar. Artık bir daha ona yeis denilen bir şey arız olmaz. (*Ve yahlüdü lâ yemûtü*) Orada ebedî

olarak yaşar, ölmez. (*Lâ teblâ siyâbühüm*) Elbiseleri eskimez, (*ve lâ yefnâ şebâbühüm*) gençliği de gitmez.”

Cennete 33 yaşında girilir, o 33 yaş daim olur insanda. Yani gençlik, gençliğin tam kuvvetli devri devam eder durur. Burası gibi 40-50-60 yaşına girer, 70 yaşına girer, hayatından bıkar, “Artık ölsem!” diye bakar, öyle iş yok orada.

Ne esvabları eskir ne de gençliklerine bir yokluk gelir. Gençliği daima gençlik, giydiği esvab da her ne şekilde olursa olsun, eskimez.

h.Cennet Cömertlerin Yeri

İbn-i Adiy, Ebü’ş-Şeyh ve Deylemî, Enes ibn-i Mâlik RA’tan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸

الْجَنَّةُ دَارُ الْأَسْحِيَاءِ، وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَا
يَدْخُلُ الْجَنَّةَ بَخِيلٌ، وَلَا عَاقٌ وَالِدِيهِ، وَلَا مَنَّانٌ
بِمَا أُعْطِيَ

(عد. وأبو الشيخ، والديلمي عن أنس)

RE. 200/7 (*El-cennetü darü’l-ashiyâi, ve’llezî nefsî bi-yedihî, lâ yedhulü’l-cennete bahîlün, ve lâ àkkun vâlidayhi, ve lâ mennânün bimâ a’tà.*)

⁸ *Kenzü’l-Ummâl*, c.VI, s.393, no:16216; *Câmiü’l-Ehâdis*, c.XII, s.82, no:11479.

(*El-cennetü darü'l-ashiyâi*) “Cennet, cömertler yurdudur. (*Ve'llezî nefsi bi-yedihî*) Nefsimi kudreti elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, (*lâ yedhulü'l-cennete bahîlün*) cimri cennete giremez. (*Ve lâ àkkun vâlideyhi*) Anaya-babaya asi olan cennete giremez. (*Ve lâ mennânün bimâ a'tà*) Verdiğini başa kakan kimse cennete giremez.”

Cennet cömertlerin yeridir. Buraya girecek insanlar cömert insanlar olacak. Bir misal hatırımda kalmış:

Bir cömert var, bir alim var, bir şehid var... Bu üç kimse cennetin kapısına geliyorlar. Her birisi:

“—Hak benimdir, Cennete önce ben gireceğim!” diyor.

Vazifeli melek şehide soruyor:

“—Sen neden bu davayı yapıyorsun?”

“—Çünkü canımı verdim, daha bundan ötesi mi var? Binaen aleyh cennet benim, ben gireceğim önce!” diyor.

O melek tekrar soruyor:

“—Bu şehidlikteki dereceyi nereden öğrendin sen?”

“—Hocalar söyledi, onlardan duydum.”

Melek diyor ki:

“—O zaman sen hocanın önüne niye geçiyorsun, ayıp değil mi?”

“—Pekiyi, haklısın!” diyor şehid, kenara çekiliyor.

Hoca diyor ki:

“–Ben gireceğim, ben kazandım.” diyor. Melek soruyor:

“–Hocaefendi sen bu tahsili ne ile yaptın?”

“–Ashiyanın, cömertlerin yardımıyla...”

Eski zamanda böyle mektepler, teşkilatlar yoktu. Melek diyor ki:

“–E öyleyse, sen de onların önüne geçme!” diyor.

O zaman ilk girme hakkını cömert kazanıyor ve önden çekilip gidiyor.

Bir rivayette de cömerde:

“–Sen cömertliği kimden öğrendin?” diyorlar. O da:

“–Hocalardan öğrendim!” diyor, yine hocaya hak veriyorlar.

O da ihtilaflı olmuş.

(*Ve'llezî nefsi bi-yedihî*) “Nefsim yed-i kudretinde olan Allah'a yemin olsun ki...” Efendimiz SAS'in ekseriyetle yeminleri bu şekilde idi. Yani “Vallahi” diye yemin etmezdi, yemini böyleydi.

(*Lâ yedhülü'l-cennete*) “Şu kimseler cennete giremez.” Kimdir onlar:

1.*Bahil*. Cömerdin mukabili olan, cimri, eli sıkı adam.

2.Ana babasını dinlemeyen. Onlara karşı asi olan ve onlara envai çeşit hakaret eden, şu eden bu eden...

3. Mennân; verdiğini başa kakan kimse.

“—Ben besledim kerata seni! Sana bu kadar iyiliklerim var. Yaptığın şeyden utanmaz mısın?” filan diye icap ettikçe de başına kakıyor bu yaptığı iyilikleri.

“Bu üçüne cennet haramdır.” diyor. Cennete bu üç kişi giremeyecek. Bu başka rivayetlerde altıya, sekize, ona çıkarılıp daha çoğalıyor. Yani burada kısa olarak üçü zikredilmiş.

i. Cuma Günü Gusletmek

Beyhakî, Hz. Ebû Bekir RA’dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁹

الْجُمُعَةُ إِلَى الْجُمُعَةِ، وَالصَّلَوَاتُ الْخَمْسُ كَفَّارَاتٌ
لِمَا بَيْنَهُنَّ، مَا اجْتَنِبْتَ الْكَبَائِرُ؛ وَالْغُسْلُ يَوْمَ
الْجُمُعَةِ كَفَّارَةٌ، وَالْمَشْيُ إِلَى الْجُمُعَةِ كُلُّ قَدَمٍ مِنْهَا
كَعَمَلٍ عِشْرِينَ سَنَةً، فَإِذَا فَرَغَ مِنْ صَلَاةِ الْجُمُعَةِ،
أَجِيزَ بِعَمَلٍ مِثَّتِي سَنَةً

(هـ.ب. عن أبي بكر)

RE. 200/8 (*El-cumuatü ile'l-cumuati, ve's-salevâtü'l-hamsü keffârâtün limâ beynehünne, me'ctenibeti'l-kebâirü; ve'l-guslü yevme'l-*

⁹ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.107, no:3020; Hz. Ebû Bekir RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.720, no:21090; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XII, s.70, no:11457.

cumuati keffâretün, ve'l-meşyü ile'l-cumuati küllü kademin minhâ keameli ısrîne seneten, feizâ ferağa min salâti'l- cumuati, üçize bi-ameli mietey senetin.)

(El-cumuatü ile'l-cumuati) “Bir Cuma diğer cumaya kadar, *(ve's-salevâtü'l-hamsü keffârâtün limâ beynehünne)* beş vakit namaz da araları için kefarettir; *(me'ctenibeti'l-kebâirü)* kebairden sakınmak şartıyla... *(Ve'l-guslü yevme'l-cumuati keffâretün)* Cuma guslü de kefarettir. *(Ve'l-meşyü ile'l-cumuati küllü kademin minhâ keameli ısrîne seneten)* Cumaya gitmek için atılan her adım, yirmi senelik amele bedeldir. *(Feizâ ferağa min salâti'l- cumuati)* Cuma namazını kılıp çıkınca, *(üçize bi-ameli mietey senetin)* iki yüz senelik amel mükâfatı verilir.”

Cuma namazı, bir önceki Cuma arasındaki günahlara kefarettir. Beş vakit namaz sabahtan öğleye, öğleden ikindiye, ikindiden akşama, akşamdan yatsıya, yatsıdan da sabaha kadar aralarında olan hatalara kefarettir. Tövbe bile etmeden, bunlar otomatik olarak arada olan günahlara kefarettir. Mesela arada ufak tefek hatalar olur. Abdest alındıkça, namaz kılındıkça bu hatalar silinir gider.

Yalnız şu şartla: Büyük günahlardan kaçınmak şartıyla. Büyük günahlardan kaçınmak şartıyla, aradaki ufak günahlara kefarettir Cuma'dan Cuma'ya, namazlardan namaza, abdestten abdeste...

Cuma günündeki gusül de günahlara kefarettir.

Cuma'nın birçok faziletleri vardır. Cuma bahislerinde çok geniş tafsilat vermiştir rahmetlik Hamdi Efendi. Cuma günü müslümana birçok vazife düşer:

1. Sabahleyin kalkınca güzelce gusletmesi.
2. Cuma'dan evvel tıraş olması, temizlenmesi.
3. Cuma günü yeni elbise giymesi, yoksa temizini giymesi, yıkanmışını giymesi.
4. Kokulanması, taranması.
5. Cuma'dan evvel ilk saatte camiye girip ibadetle meşgul olması.
6. Cuma'dan sonra hasta ziyareti.
7. İlim meclislerine gitmek.
8. Akraba-i taallukat, eş ve dost ziyaretleri yapmak.

Cuma'nın fadaili hakkında zikrolunmuştur.

Büyüklerimiz derler ki:

“—Hiçbir zaman Cuma günü biz guslü terk etmedik. Ne yazın ne kışın.”

El-hamdü lillâh bugün memleketimizde her türlü rahatlıklar, kolaylıklar var. Bir banyo yaparsa insan Cuma günü, günahlarına kefaret olur. Onu başka zamanda yapacağına, pazar günü yapacağına, banyosunu Cuma gününe ayırır, Cuma günü banyosunu yapar, temizlenir, Cuma namazına gusül abdestiyle gelir.

Dün bir efendi geldi de, insanlar hiç bilinmiyor, yani çok muhterem bir kimse.

“—Ben boy abdesti almadan Kur’an okumam katiyyen!” dedi.

Kız kardeşi vardı, sizlere ömür vefat etmişti, o münasebetle gelmiş. “Okuduğun o hatmin sevabını bana da bağışla! Ben yapamadım çünkü bunu.” dedi.

Halbuki o mendubdur ama Cuma günündeki gusül muhakkak terk edilmemelidir. Yeni temiz elbise giyip, evvel vakitte camiye gelip oturursun. Varsa vaaz dinlersin, nasihat dinlersin; yoksa Kur’an okumasını biliyorsan Kur’an’ını alır okursun! Daha bir şey bilemiyorsan tesbihcağızını alırsın “Allah... Allah...” der geçersin. Bu Cuma günündeki gusül de günahlarına kefarettir senin.

Bak! Bu gusülle hem bizi temizliyor, hem de günahlarımızı affediyor Cenâb-ı Hak.

Cuma’ya gitmek için atılan her adım, yirmi senelik amele bedeldir. Cuma namazını kılıp çıkınca, iki yüz senelik amel mükâfatı verilir.

Zaruretler müstesna, bundan gayrı dünya işleri için Cuma’yı terk eden insanları, münafık defterine geçiriyorlar. Üç cumayı da böyle birbirini üzerine terk ettiği takdirde, bir de mühür basıyorlar üzerine... “Artık bunda hayır yok!” demek yani. Mühürleniyor gönlü. Artık o mührü bozdurmak ne kadar zor iş kim bilir.

“—O kişinin cenaze namazı kılınır mı?”

Kılınır. Bunlar ne kadar mühim olursa olsun, bir müslümanı müslümanlıktan çıkarmaz. Şimdi bunun altında bir hadis-i şerif gelecek, yetişirsek ona, onu orada izah ederiz.

j.Köyde Cuma Namazı

Deylemî, Ümm-ü Abdullah ed-Devsî RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰

الْجُمُعَةُ وَاجِبَةٌ عَلَى أَهْلِ كُلِّ قَرْيَةٍ، وَإِنْ لَمْ يَكُونُوا

إِلَّا ثَلَاثَةً، رَابِعُهُمْ إِمَامُهُمْ

(الديلمى عن أم عبد الل الدوسية)

RE. 200/9 (*El-cumuatü vâcibetün alâ ehli külli karyetin, vein lem yekûnü illâ selâsetin, râbiühüm imâmühüm.*)

(*El-cumuatü vâcibetün alâ ehli külli karyetin*)
“Cuma her köy ahalisine vaciptir, (*vein lem yekûnü illâ selâsetin*) üç kişi olsa bile; (*râbiühüm imâmühüm*) dördüncüsü imamları olmak üzere.”

İmamdan gayrı üç kişi oldu mu, Cuma sahih olur.

¹⁰ Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.9, no:3; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.117, no:2617; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.V, s.547, no:3401; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.179, no:5406; Ümm-ü Abdullah ed-Devsî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.723, no:21099; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XII, s.75, no:11468.

k.Cennetin Geniřlięi

şimdi yine Cennete geęti.

Tirmizî, Ebû Saîd el- Hudrî RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹¹

الْجَنَّةُ مِائَةٌ دَرَجَةٍ، وَلَوْ أَنَّ الْعَالَمِيْنَ اجْتَمَعُوا
فِي إِحْدَاهُنَّ، وَسِعَهُمْ
(حم.ع. عن أبي سعيد)

RE. 200/10 (*El-cennetü mietü derecetin velev enne'l- àlemîne'ictemeù fî ihdâhünne vesiahüm.*)

(*El-cennetü mietü derecetin*) “Cennette yüz derece vardır. (*Velev enne'l-àlemîne'ctemeù fî ihdâhünne*) řu bütün âlemler, yer gök neler varsa onun bir tanesine konsa, (*vesiahüm*) hepsini içine alır.”

şimdi bak! “Ne kadar âlemler varsa...” diyor. *Âlem* demedi.

Âlemîn deyince ‘akıl sahipleri’ içindir diyor.

Akıllı olsak birleşiriz, akıllı olsak toplanırız, akıllı olsak Allah yolundan ayrılmayız. Bizim bu dünyaya ziynet verişimiz, kıymet verişimiz aklımızın eksikliğindedir.

¹¹ Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.76, no:2455; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.29, no:11254; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.530, no:1398; Ebû Saîd el- Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.451, no:39222; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.IX, s.116, no:8032.

Akıl, ancak Peygamber SAS'in aklıdır. Bütün peygamberler de öyle idi de en son peygamber bizim peygamberimizdir. Bizim Peygamberimizin aklıyla ölçülebilecek bir akıl sahibi de yoktur.

Olmayacaktır da kıyamete kadar...

Onun akli dünyanın her şeyini camidir. Bizim aklımız her şeye yetmez. Ancak Rasûlüllahın aklına müracaat ederiz ki, onun sünnet-i seniyyesinden alabildiğimiz akıllarla ancak istikametimizi düzeltebiliriz.

Ehlullah'tan Şakîkü'l-Belhî isimli bir zat var. O; Belh diyarı, Horasan, eski Türkistan memleketlerinden. Onun bir talebesi var: Ebû Halim diyorlar. Medine-i Münevvere'ye gitmiş bu zat. Hac için yahut ne maksatla gittiyse... Bakmış ki o zaman Medine-i Münevvere şimdiki gibi de değil. E tabi nasıl bir binalar gördüyse;

“—Burası neresi?” demiş.

Diyorlar ki:

“—Belde-i Rasûlüllah...”

“—Yok! Yalan söylüyorsunuz. Belde-i Rasûlüllah değil burası.

Belde-i şeytan olmuş burası!”

Tutuyorlar hapse atıyorlar. “Sen buraya nasıl Belde-i İblis dersin?” diyerekten. Çekiyor hakim sorguya:

“—Neden öyle dedin?” diyor.

Diyor ki:

“—Peygamber SAS’ın beldesinde, Peygamber SAS’ın yaşadığı hayatın bir nümunesi olur. Öyle bir nümune kalmamış burada. Peygamber SAS’ın böyle kocaman binaları var mıydı, böyle saltanatı var mıydı, böyle dayamaları döşemeleri var mıydı?” diyor, sayıyor hepsini.

Hak veriyorlar adama, beraatını alıp gidiyor.

Şimdi bugünkü bizim israf dediğimiz, hatta israfın dışında olan şu saltanat hepimizde var. Bugün hepimizde öyle bir saltanat var ki, bu saltanat Rasûlüllah’ın hayatına hiç de uymaz. Rasûlüllah dünyada Allah’a en güzel, sevgili kulu, peygamberi... Hiç iltifat etmedi dünyaya. Niçin? Gönlünün dünyaya kaymasını istemedi. Bize nümune çünkü. O öyle saltanat içinde yaşasaydı, kim bilir biz şimdi göklere kadar uzanırdık.

“—Ümmetim bana uysun, ümmetim benim hayatımı bilsin!” istedi.

Çünkü bu hayat fani. 50-60-80. İşte o kadar. Onun arkası yok. Asıl ebediyet hayatı Ahiret hayatıdır. “Ahiret hayatını kazanmaya çalışsın ümmetim!” diyerek dünyaya hiç iltifat etmedi. Dünyanın altınları onun emrine müheyya iken dağıyla taşıyla beraber; onların hiçbirine iltifat etmedi.

Hatta hepinizin malumu Hz. Ömer bir gün acıdı. Geldi baktı ki mübarek yüzlerine hasır iz etmiş. Hasırın üzerinde yatıyor yani.

Dedi ki:

“—Yâ Rasûlallah, nedir bu? Şu kisraların, kayserlerin, kralların saltanatlarına bak! Allah’ın habibi sen olacaksın da, senin şu hayatına bak!”

Ah, çok okumak lazım kardaşlar! Onun hayatını çok okuyun. Onun kızı olan Hz. Fatıma’nın hayatını çok okuyun. Onlar bize büyük bir nümune ve ibrettir. Onlar niçin dünyaya iltifat etmediler?

Bugün biz, kızımız gelin olurken dünya kadar masraflara boğuluyoruz. Oğlumuzu evlendirirken dünya kadar masraflara boğuluyoruz. Bunların hiçbirisinin kitabımızda yeri de yoktur yani. Bunlar hep göreneğe ait... Birçok böyle meşakkatler, fenalıklar ki, dolayısıyla bizi dünyaya bağlıyor. Dolayısıyla Allah’tan uzaklaştırıyor.

I. Cennet Kılıçların Gölgesi Altında

Hàkim ve Beyhakî, Ebû Mûsâ el-Eş’arî RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹²

الْجَنَّةُ تَحْتَ ظِلِّ السُّيُوفِ

(ك.ق. عن أبي موسى)

¹² Buhârî, *Sahîh*, c.X, s.124, no:2744; Müslim, *Sahîh*, c.IX, s.169, no:3276; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.353, no:19137; Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.87, no:2413; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.IX, s.76, no:17857; Abdullah ibn-i Ebî Evfâ RA’dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.396, no:19556; Abdullah ibn-i Kays RA’dan.

RE. 200/14 (*El-cennetü tahte zılâlü's-suyûf.*)
“Cennet kılıçların gölgesi altındadır.”

Burada da “Cennet kılıçların gölgesi altında...” buyrulmuş.

Yani mücahidlerin demek yine o da. Bu hususta çok büyük dersler yapmışlardır.

m.Cennet Semâdadır

Deylemî, Abdullah ibn-i Selâm RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹³

الْجَنَّةُ فِي السَّمَاءِ وَالنَّارُ فِي الْأَرْضِ

(الديلمى عن عبد الل بن سلم)

RE. 200/ 15 (*El-cennetü fi's-semâi, ve'n-nâru fi'l-ardı.*) “Cennet semada üstte yani; Cehennem de yerde, alttadır.”

n.Cennet Annelerin Ayakları Altında

Kudâî ve Hatîb-i Bağdâdî, Enes ib-i Mâlik RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁴

¹³ Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.612, no:8698; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.331, no:366; Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.I, s.7, no:14; *Müsnedü'l-Hâris*, c.III, s.495, no:924; Abdullah ibn-i Selâm RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.459, no:39260; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XII, s.82, no:11480.

¹⁴ Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.102, no:119; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.116, no:2611; Ebü's-Şeyh, *el-Fevâid*, c.I, s.26, no:25; Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.VI, s.115, no:1440; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.348; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.VI, s.128; no:442; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

الْجَنَّةُ تَحْتَ أَقْدَامِ الْأُمَّهَاتِ

(القضاءى، خط. فى الجامع عن أنس)

RE. 200/16 (*El-cennetü tahte akdâmü'l-ümmehtëti.*) “Cennet annelerin ayakları altındadır.”

Yukarıda dedi ya “Valideyne asi olan cennete giremeyecek!”“ diye. Şimdi de burada diyor ki:

“—Cennet annelerin ayağı altında...”

Yani annelerin rızasının altında demek. “Onlara itaat etmek, sözlerini dinlemek suretiyle Cennet’e girebilirsiniz” demek.

O ihlas babında hatırımda kalmış:

Fakir bir zat, koyunları var, koyunlarından süt sağıyor. Anası babası çok ihtiyar. Sütü eve getiriyor, evvela onları doyuruyor, sonra çoluğunu çocuğunu doyuruyor.

Bir gün biraz geç kalmış, gelmiş bakmış ki, uyuyakalmış ihtiyarlar. Hava da biraz soğukmuş. O, süt kabı elinde sabaha kadar, onlar uyanıncaya kadar ayakta durmuş.

“—Uyumuş bunlar. Kabı şuraya koyayım da, ben de biraz yatayım!” dememiş.

Biz olsak;

“—Madem uyumuşlar, sütü yanlarına koyayım da ben de biraz dinleneyim.” deriz.

Çünkü biz de yorulmuşuzdur. Fakat öyle yapmıyor. Hakk’ın rızasını kazanmak için sabaha kadar, onlar uyanıncaya kadar ayakta bekliyor. Yahut uyandırabilirdi, “Baba süt getirdim size. İçin de öyle yatın, uyuyun!” diyebilirdi.

Onu da dememiş. Ama Cenab-ı Hakkın da bu hoşuna gitmiş, onun öyle sabaha kadar ayakta bekleyişi...

Sebebi de şu: Üç arkadaş gidiyorlarmış. Bir fırtına... Bunlar bir mağaraya iltica etmişler. Yukarıdan yuvarlanan kayalar nasılsa gelmiş mağaranın kapısını da kapamış. Kalmışlar içerde mahpus. Çare yok. En nihayet demişler:

“—Allah’a yalvaralım da bakalım, Cenab-ı Hak eğer dualarımızı kabul eder de kurtarırsa ne âlâ. Yoksa ölümden başka çare yok.”

O üçü de ayrı ayrı dua ederken birisi de bu duayı yapmış. “Yarabbi!” demiş. “İşte o gün babama bu hizmeti yaptım ya. Eğer sen bu hizmetimi kabul ettiysen, bizi buradan kurtar!” demiş. Taş iyi kötü şöyle bir parçacık açılmış. Ötekilerin de duasıyla kurtulmuşlar tabi.

Yani ana babaya itaatte, hürmette saygıda kusur göstermemek lazım! Halbuki bugün birçok annelerden dinliyoruz. Geliyor feryad ediyor, figan ediyor:

“—Aman Hocaefendi! Okuduğun bir şey varsa, bildiğin bir şey varsa söyle de okuyalım da, şu çocukların ellerinden kurtulalım!” diyor.

Yani çocuğu olduğuna pişman olmuş adam.

o. Cihadın Farz Oluşu

Ebû Dâvud, Ebû Ya’lâ, Taberânî ve Beyhakî, Ebû Hüreyre RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁵

الْجِهَادُ وَاجِبٌ عَلَيْكُمْ مَعَ كُلِّ أَمِيرٍ، بَرًّا كَانَ أَوْ
فَاجِرًا، وَإِنْ هُوَ وَعَمِلَ الْكَبَائِرَ؛ وَالصَّلَاةُ وَاجِبَةٌ
عَلَيْكُمْ خَلْفَ كُلِّ مُسْلِمٍ، بَرًّا كَانَ أَوْ فَاجِرًا، وَإِنْ
هُوَ وَعَمِلَ الْكَبَائِرَ؛ وَالصَّلَاةُ وَاجِبَةٌ عَلَيْكُمْ عَلَى
كُلِّ مُسْلِمٍ يَمُوتُ، بَرًّا كَانَ أَوْ فَاجِرًا، وَإِنْ هُوَ وَعَمِلَ

لِ الْكَبَائِرِ

(د.ع.طب.ق. عن أبي هريرة)

RE. 201/1 (*El-cihâdu vâcibün aleyküm mea külli emirin, berran kâne ev fâciren, ve in hüve amile'l-kebâire; ve's-salâtü vâcibetün aleyküm halfe külli müslimin, berren kâne ev fâciren, ve in hüve amile'l-kebâire; ve's-salâtü vâcibetün aleyküm alâ külli müslimin yemûtü, berren kâne ev fâciren, ve in hüve amile'l- kebâire.*)

(*El-cihâdu vâcibün aleyküm*) “Gaza, savaşmak sizin üzerinize vaciptir, (*mea külli emirin*) her komutanla beraber. (*Berran kâne ev fâciren*) Komutan ister iyi olsun, ister fâsık olsun; (*ve in hüve amile'l-kebâire*) isterse büyük günah işlesin.”

¹⁵ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VII, s.64, no:2171; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.121, no:5083; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.56, no:6; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.3, no:9242; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XLVII, s.207; Deylemî, *Müsnedü'l- Firdevs*, c.II, s.122, no:2638; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.II, s.369, no:1512; Ebû Hüreyre RA'dan.

(*Ve's-salâtü vâcibetün aleyküm*) “Cemaatle namaz kılmak da vaciptir, (*halfe külli müslimin*) her Müslümanın ardında kılınır. (*Berren kâne ev fâciren*) İmam iyi de olsa, fâcir de olsa; (*ve in hüve amile'l-kebâire*) hatta büyük günah da işlese.

(*Ve's-salâtü vâcibetün aleyküm alâ külli müslimin yemûtü,*) “Ölen her Müslümana cenaze namazı kılmak da vaciptir. (*berren kâne ev fâciren*) Ölen ister iyi, ister fâcir olarak ölsün; (*ve in hüve amile'l-kebâire*) isterse büyük günah işlemiş olsun.”

Düşmana karşı savaşmak size farzdır; hangi emirle, hangi komutanla olursa olsun! Amirin iyiliği veya kötülüğü sizi alakadar etmez. Siz başınıza geçen hangi emir olursa olsun, cihada gitmek mecburiyetindediniz. Çünkü vaciptir üzerinize...

Şimdi emiri tarif ediyor:

“—İsterse o emir iyi bir insan olsun, isterse fasık, facir, yâni hudud-u ilahiden dışarı çıkmış günahkâr bir kimse olsun... Onun günahı seni alâkadar etmez. Sen onun günahından mes'ul değilsin. Sen onun emri altında dövüşe gideceksin.” diyor.

“—Ben bu adamla dövüşür müyüm! Şu adama bak, namaz kılmaz, oruç tutmaz deme! İsterse o büyük günahları işlemiş de olsa...”

Meselâ zina gibi, sirkat gibi, kumar gibi günahlar kebâirdir. Bu kebairleri işlemiş olsa dahi seni alâkadar etmez. Çünkü bizim itikadımızda, kebairi işlemekle mü'min mü'minlikten çıkmaz; derecesi düşer.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁶

إِنَّ اللَّهَ لَيُؤَيِّدُ هَذَا الدِّينَ بِالرَّجُلِ الْفَاجِرِ
(خ. عن أبي هريرة)

(*Inna'llàhe le-yüeyyidü hâzê'd-dîne bi'r-racüli'l-fâciri.*) “Allah-u Teâlâ bu dini hiç beklemediğin bir fâcir ile de kuvvetlendirir, te'yid eder.”

Çünkü Allah-u Teâlâ'nın işine akıl sır ermez. Bir facir adamla da, fasık adamla da bu dini te'yid eder. Sen de ona hizmet etmiş olursun, sen de bu sevabı kazanırsın orada...

İkincisi; vakit namazlarını cemaatle kılmak sizin üzerinize vaciptir. Nasıl cihad vacipse, namaz da vaciptir. Her müslümanın arkasında kılın; isterse o imam iyi olsun, isterse kötü olsun. İyi olursa ne a'lâ, nimettir. Ama kötü olursa, birisi der:

“—Ben bu imamın arkasında namaz kılar mıyım, gelmem camiye...”

Öteki adam:

“—Bu imamın arkasında namaz olmaz!” der, o da gelmez.

Ne olur cami? Boş kalır, cemaatsiz kalır.

Onun için, imam ister iyi olsun ister kötü olsun, camiye devam edin! Ama camiler çok... Bu caminin imamını beğenmedik hoşumuza

¹⁶ Buhârî, *Sahîh*, c.X, s.283, no:2834; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.II, s.159, no:1097; Abdü'r-rezzak, *Musannef*, c.V, s.269, no:9573; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.II, s.159, no:1096; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.549, no:9568; Nu'man ibn-i Amr ibn-i Mukran RA'dan.

gitmedi, öteki caminin imamı da çok hoşumuza gitti. Her şeyi yerinde... Oraya gidip de namazı orada kılmak efdaldır. O başka... Ama olmadığı takdirde, cemaati terk etmek caiz değil. Büyük günahları işlemiş olsa dahi o imama uyun, onun arkasında namazınızı kılın!

Başka bir namaz, cenaze namazı...

Her “*Lâ ilahe illallah, Muhammedün rasûlü’llah*” diyen kimsenin cenaze namazını kılmak sizin üzerinize vaciptir. İster bu cenaze iyi olsun ister kötü olsun.

“—Günah da işliyordu canım! İçki içiyordu, işte kumarbazdı, sarhoştur efendim, hırsızdı... Anasına babasına da âsî idi,”

Daha neler varsa, ne kadar kebâir ehli olursa olsun cenaze namazını kılın!

Allah hepimizi affetsin... Tevfikat-ı samedâniyesine mazhar etsin... Peygamber Efendimiz’in sünnet-i seniyyesine ittibâ ederek yaşayıp, hüsn-i hatime ile dünyadan ahirete göçen kullarının arasına bizleri de kabul buyursun...

Li’llâhi’l-fâtihah!

Mehmet Zahid Kotku

09. 05. 1971 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİ’ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

